

**Dissertationem inauguralem de asthmate ... / publico examini submittit
Johannes Christophorus Cæsar.**

Contributors

Caesar, Johann Christoph, active 1677-1680.

Publication/Creation

Altdorffii : Literis Schönnerstædtianis, 1680.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/fnc7uscr>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

17
AUSPICE
DEO TRINUNO,
CONSENSU ET AUCTORITATE
GRATIOSISSIMÆ FACULTATIS MEDICÆ
IN
CELEBERRIMA NORICORUM UNIVERSITATE,
DISSERTATIONEM INAUGURALEM
De
ASTHIMATE,

PRO
LICENTIA,
summos in Arte Medica Honores ac
Privilegia Doctoralia impetrandi,
Publico Examine submittit

JOHANNES CHRISTOPHORUS CÆSAR,
Ebl. Thuring.

Ad diem 25. Junii
ANNO M. DC. LXXX.

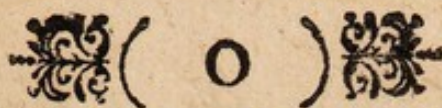
ALTDORFF!
LITERIS SCHÖNNERSTÆDTIANIS.

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Wellcome Library

<https://archive.org/details/b30765857>

I. N. J!

PROOEMIUM.

Non temere miratus Harvæus problema sequens, ceu modum Gordium reliquit, *tract. de Partu*: Quomodo nempe foetus in lucem editus, ac membranis integris opertus in aqua etiam sua manens, per aliquot horas citra suffocationis periculum superstes sit; idem tamen secundis exutus, si semel aërem intra pulmones atraxerit, postea ne tantillum temporis absque eo durare possit, sed confestim moriatur? similiter quomodo in sectione Cæsarea, foetu horis complusculis post matris obitum exempto, vitalis tamen is reperiat, & intra secundas sepultus, aëris nihil indigus, supersit, simulac autem eo semel gavissus fuerit, etiam in easdem secundinas repositus, illico ob hujus carentiam suffocetur. Pro quo solvendo, quamvis Excellentissimi etiam Viri occupati fuerint,

tint, constipationem pororum à frigidiori ambiente, excrementitiis humoribus æque ac vaporibus secessum impredientium, sanguinisque motum intestinum turbantium, atque ita aliam secretionis viam postulantium, pro causa adducentes, non omne tamen punctum tulisse videntur. Sed quicquid tandem sit, extra omnem tamen dubitationis aleam positum est, vitam ac respirationem pari passu ambulare; & quamvis à cibo ac potu per dies 2, 3. aut plures vita manente abstinemus, juxta *Hippoc. lib. de flatibus*, eâ tamen, nisi præsentaneo mortis periculo ne tantillum etiam temporis carere possimus. Hæc autem juxta ordinarium naturæ cursum intelligenda esse, in antecessum moneo, quæ alias de Urinatoribus, ac imprimis celeberrimo Cola in Sicilia, ob incredibile natandi ac submergendi studium cognomento piscis nuncupato, passim leguntur, quæq; *Consent. progymnas. Physiol. 7. de homine amphibio* reddendo, mediante oris nariumque sæpe de die obturatione spiritusque interceptione, quo sanguis per foramen ovale ex cava in venam pulmonalem influere necessum habeat, speculatus est,

est, huc non spectant. Quo necessarius vero respirationis usus, eò periculosior læsio & gravior inde resultans noxa est; seu vitio viarum aërem non sufficienter admittentium, seu vitio principii moventis ac ampliantis thoracem, seu vitio pulmonum aëris receptioni dicatur contingat, quælibet sanè digna quæ peculiari Dissertatione examinetur. Placuit tamen, exigente Gratiofissima Facultate Medica specimen Inaugurale, ultimum jamjam memoratorum vitiorum, ac inprimis cheu! omnibus notissimum ASTHMA ventilandum proponere. Quod si vero minus ad amissum L.B. thema hoc exascitatum invenies, mihi temporis angustia circumscripto ne vitio veritas quæso.

Deus annue cœptis!

T H E S. I.

ANtequam ad realem Asthmatis tractationem nos convertimus, placet paucissimis, saltem ut consuetudini morem geramus, ὀνοματολογίαν præmittere.

II.

Dicitur autem Asthma à græco ἀσθμαίνω, quod idem est ac anhele, difficulter ac cum sonitu respiro : Retenta vero

acad Latinos postmodum perventa est hæc vox, non secus ac alia affectuum nomina, cephalalgia v. g. aphonia &c.

III.

Gaudet subinde & aliis appellationibus, quas omnes recensere supervacaneum puto, imò vereor ne crambe toties à Scriptoribus Practicis cocta appositâ L. B. nauseam creem: Unica saltem, qua *Helmont. tr. Astm. & Tuss.* Caducus pulmonum, ut & Epilepsia dicitur pulmonum, hîc adducta sufficiat.

IV.

Homonymice consideratum sumitur vel strictè, pro ea saltem, quæ cum sibilo ac stridore fit, respiratione; vel late, ut dispnoeam & orthopnoeam simul includat. *Vid. Sylv. in prax. Willis. Ph. R.*

V.

Sed missis his, quippe quæ grabatò affixo feram promittunt curam, realem potius Asthmatis tractationem ordior: Nolo autem in aliornm definitionibus examinandis oleum ac operam perdere, quin potius ex meâ ita describere observatione, quod sit difficilis, crebra, anhelosa ac cum sibilo, sine febre, facta respiratio, à ductuum aëriferornm obstructione aut nervorum præternatur. constitutione dependens, quam comitatur non raro tussis cum anxietate plus minus præcordiorum.

VI.

Generis loco ponitur respiratio, quod & omnibus ferè pulmonum vitiis commune est; reliqua vero verba differentiam absolvunt, quæ desumpta est vel à tempore, vel modò, vel locò affectò vel causa, vel concomitantibus symtomatibus. Ut igitur quis audiat Asthmaticus hæc requisita convenient necesse est, quippe quæ ab angina, peripneumonia, incubo, aliisque affectum hunc distinguunt.

Cum vero rectum sit norma sui & obliqui, non absurdum foret organa respirationis eorumque actionem in statu naturali constituta præmittere, ut declinatio ab eo tanto melius nobis innotescat.

IIX.

Concurrunt autem ad respirationem, naturaliter constitutam, ceu efficienter muscoli thoracis numero sane egregio, 57. nempe, à *Diemerbr. anat. p. 674.* recensiti, quos omnes tamen adducere supervacaneum puto, eo quod quidam vel plane nihil, vel parum juxta experimentum *Pecqueti à Barth. Anat. Reform. p. 341.* citatum, ad effectum producendum conferant. Quantum vero ex propriâ observatione colligere licet, primarium hic locum inveniunt muscoli serrati postici superiores & inferiores, ut & levatores costarum *Stenonis tr. de musc. & gland. p. 11.* descripti, cum cervicalibus descendenti-
bus *Diemerbr.* quibus in moribundis, asthmaticis, ac concitatori cursu levatores scapularum & rhomboidæos succurrere, non est quod dubitemus.

IX.

His succedit diaphragma, corpus illud ab infera parte thoracis cavitatem claudens, non quidem situ exacte transverso, sed obliquo magis, ac angulo inferius multo obtusiori, quam est superius thoracem versus spectans, in cujus medietate centrali qua spectat abdomen concavum, convexum vero versus superiora. Substantia ejus panniculo nerveo-carnoso haud abfimilis, ut mirari satis vix possim, *Schvammerd. tr. de respir. sect. 1. c. 2. & sect. 2. c. 1.* tantam ei dilatandi thoracem potentiam attribuisse, cum tamen actio hæc diaphragmati non dicam impar, ob roboris insufficientiam, sed penitus impossibilis

bilis sit ob contrariam musculorum actionem, contractoriam scilicet, qua de re tamen fusius *vid. c. l. Diemerbr.*

X.

Tandem etiam pulmonum substantia cum annexis vas-
fis considerata venit, cujus textura, non ex trita hactenus
Medicorum sententia carnea amplius creditur, sed aggrega-
tum quid ex levissimis & tenuissimis membranulis, quæ exten-
sæ & sinuatæ pene infinitas vesiculas orbiculares & sinuosas
efformant, ceu in apum favis alveoli, prout ex Oculatissimi
Malpighij binis ad Borellum datis epistolis sufficienter pater.
Has tamen vesiculas talem habere situm & connexionem, ut
ex trachea, arborea sua figura undiquaque se expandente, in
ipsas, mox ex una in alteram patens sit aditus: Ex vasorum
autem arteriæ scil. & venæ pulmonalis exilissimis propagini-
bus, annulatim & tortuose immixtis, ac confuse pertextis, ef-
formari quasi rete quoddam mirabile, undiquaque extensum,
singulasque protuberantes vesiculas vinciens ac colligans, cu-
riose nobis Curiosissimus Author ad oculos ponit. Vasa vero
huic organo competentia sunt aspera arteria, fibris musculari-
bus donata, lymphatica vasa à *Rudbeck. tab. 2.* delineata, arte-
ria & vena pulmonalis cum nervis à pari vago ortis, per uni-
versum ejusdem compagem disseminatis, prout graphicè no-
bis ea describit *Willis. nerv. usu. p. 131.*

XI.

Ab his igitur recensitis organis respirationem depen-
dere, sole clarius meridiano, saltem de modo fiendi, seu qua ra-
tione quodcunque dictorum organorum ad finaliter causan-
dum concurrat, arduè inter Authores disceptatur; ex quorum
tamen opinionibus ac vanis sæpè rixis nolo centonem mihi
consuere, quin potius quid probabilius videatur, quidve ex
pro-

propria, circa functionem hanc nobilissimam sæpiusculè instituta observatione constet, paucis adducere.

XII.

Nempe dum muscoli, quos §. 8. adduximus, sui contractione, ab interno principio dependente, costas annexas sursum & extrorsum trahentes, thoracis cavitatem ampliore pulmonibusque dilatandi locum commodiorem concedunt, non potest non simul diaphragma costis per totam earum concavam circumferentiam affixum, structurâ præsertim ac situ conspirante, parem cum costis motum subire, ac è figura globosa in planiorem quodammodo abire, contractione imprimis fibrarum carnosarum, à centro ejus membraneo ad musculosam peripheriam tendentium, hinc globositatem ipsius centram nerveam paulisper trahentium ac cavitati pectoris aliquale incrementum afferentium, non obscurè adjuvante.

XIII.

Ampliato autem dicto modo thorace, de pulmonibus quæstio oritur, an dilatentur quia impleantur, an impleantur quia dilatentur; Prius cum Carthesianis defendit *Schvvam merd. de respir. Charleton. Exerc. 8.* Posterius *Sylvius Dissertat. 7. & Deusing. de respir. aliq.* Ego vero cum *Willisio c. l.* teneo, ipsos pulmones primos motuum suorum instinctus concipere & prædictorum nervorum ope sese aliquatenus exercere; cum vero fibræ illis pro motu locali requisitæ defint, thorax vero cum diaphragmate sufficienter se dilater, non potest non elater, seu aëris continue sese extendendi conatus, à Nobiliss Boyle experimentorū copia, tractatu aëris vis elastica, comprobatus, suâ sponte per trachæe numerosas semitas in vesiculas *Malpighio c. l.* descriptas irruere, easque inflare, quo, præter alios usus, sanguinis affluxui liberior transeundi, per flacci-

B

dum

dum alias organon, aditus pateat ; non secus ac in vegetabilibus fistulas ejusmodi spirales seu aëriferas, per quas aër percolatus plantarum quasvis subintret partes, ut præter vitæ communicationem ac earum erectionem in germinatione, perpetuum quoque succorum motum intestinum atque localem juvet, annotante Clarissimo modo dicto Authore in Anatom. sua plantarum.

XIV.

Hisce prælibatis, ceu scitu necessariis ad affectum hunc & cognoscendum & curandum, liquido apparet, partem primario affectam esse pulmones, reliquis tamen ad respirationem concurrentibus organis non exclusis; ex variarum enim partium læsione variaque accedente causâ, variam etiam appellationem fortitur asthma, sitque nunc humidum nunc fictum, & hoc iterum, experientiâ confirmante, vel convulsivum vel Paralyticum : Reliquis divisionibus silentii peplo involutis.

XV.

Humidum, alii Pnevmonicum vocant, Veteribus solummodo cognitum, causam proximam agnoscit vesicularum pulmonum aut asperæ arteriæ ramificationis obstructionem : Obstructio autem illa triplici potissimum de causa oriri potest, vel (1.) à sanguine quantitate peccante aut vitiosa qualitate imbuta. (2.) vel lymphâ motu suo impeditâ, vel (3.) tandem obice quodam interjecto ; de singulis seorsim.

XVI.

Etenim quod Veteres ferè omnes uno ore affirmant, quasi scilicet ex cerebro mediantibus faucibus destillans humiditas serosa asperam arteriam & pulmonum interiora subintret, atque in his Asthma producat, jam dudum in dubium vocari cœpit à *Sennerto part. 3. lib. 2. cap. 2.* Penitus vero rejectum

Etum per solidiora fuit argumenta *abs Helmont. tract. Asthm. & Tuß. §. 68. it. Catarrh. delir. §. 38. & Clariss. Schueidero de Catarrh. Lib. 3. c. 4. & 5.*

XVII.

Inter producentes igitur causas meritò sanguini primum concedimus locum, & quidem quantitate aut ebullitione, à causa externa proveniente, peccanti, ut in Plethora ; cuius effectus eleganti quondam simili, à mola petito, nobis declaravit Excell. D. D. Rivinus, Lipsiensis, Præceptor meus ad urnam usque honore ac observantiâ mañtandus: Hujus namq; rotæ quamdiu moderatum, sufficientem tamen, aquæ affluxum valvulis suis recipiunt, tam diu optime succedit effectus, sin vero cœlò descendantibus nimbis, ac colluvie aquarum oboriente rotæ undiquaque obruantur, munereque suo defungantur, tunc totius machinæ deficit effectus, ac nostrates, **Die Mühle ist erschossen**/ communiter dicere solent : Eodem fere modo dum copia sua pulmones influit sanguis, ut venæ longe impares sint pro evehendo tam brevi temporis spatio irruente sanguine, obruuntur, quibus obrutis sanguis quodammodo stagnat, ac una cum præcordiorum angustia difficilem illam ac suffocatoriam producit respirationem.

XIIX

Qualitate vero vitiosus sanguis Asthma producit, quatenus pituitosus, visciditate sua capillaria obstruens vasa, cruorem ad stagnationem disponit ; serosa hinc ejus pars à rubicunda secedens ad asperam arteriam dilabitur, ac repetita, licet difficili satis, respiratione & aëris appulsu crebriori magis incrassatur, atque in spumam efflorescit, non secus ac liquor quilibet viscidior frequentius agitato : Vel cruditatibus salinis, imprimis acidis refertus sanguis in pulmonibus coagulatur, ac dicto jam modo effectum producit. Opinionem hanc

probabilem reddit infusio liquoris cujusdam acidi coagulantis in venam animalis vivi cordi proximam v. g. jugularem utpote qua sanguis successive omnis coagulatur & ad circulandum per angustiores meatus ineptus redditur ; Unde animal mox summa difficultate spirandi corripitur, pituita spumosa ex ore ipsius copiosissime profluit, tandemque suffocatum perit ; quo aperto , tota pulmonum substantia cavernosa cum ramis tracheæ simili muco spumoso referta conspicitur. Existentiam autem pituitosi sanguinis obstruentis, Cachectici, qui ut plurimum anhelosi ; ac acidi coagulantis præsentiam exemplum ex *Zecchio à Sennerto. c. l. quæst. 7.* adductum, satis affirmant.

XIX.

Altera causarum, constituentem producentium quam adduximus, lymphæ, per vasa sua, motus impeditus est ; Nam & pulmonibus sua sunt vasa lymphatica à *Rudbeck. c. l.* primum delineata : Non autem solam lymphæ stagnationem hic intelligo , quippe quæ , propter vasorum exilitatem ac infrequentiam, præter tussim aut levem dispnoeam, non tantas generare posset turbas ; quin potius ab acrimonia factam erosionem aut distensione ortam dilacerationem hic acculo, quâ lympa continuo rivulo aut guttatim saltem, ad interiora ac vesciculas receptioni aëris dicatas, dimanans, Asthmati humido manum porrigit per quam facilem.

XX.

Tandem etiam huc referenda constipantia, seu concreta quædam duriora in asperæ arteriæ ramificationibus genita aut prope eas confita, Asthmaticæ ansam præbentia, quale à carunculis in bronchiis pulmonum hærentibus se observasse scribit *Horstius instit. p. 435.* aut à lapillis variis in locis asperæ arteriæ incumbentibus *Kerkring. observ. anat. 27.* aut à pume-

pumefcente pulmone in Presbytero quodam proveniens Asthma *Helmont. c. l. §. 42.* aliiq̃ue annotarunt. Cùm autem hæc vix cognosci nedum curari possunt Asthmata, Sylvio assensum præbente, ideò fusio-rem ejus tractationem sicco præterco pede.

XXI.

Siccum autem Asthma, ex quo non commode se extricare poterant Veteres referente *Fons. l. i. cons. Plat. l. i. observ. Pison de Morbis à Colluv. feros. ort.* quod sine magna bronchiorum obstructione aut compressione, solummodo à nervorum præternat. constitutione dependet, distinximus in Convulsivum & Paralyticum: Nam quod Veteres ut & ex Recentioribus *Barthol. anatom. p. 415.* affirmant, quasi scilicet pulmones ad latera cum pleura per fibrosos nexus aliquando connati, dispncæam aut Asthma continuum inducant jam dudum *abs Helmont. c. l. §. 46. explosum ac Kerkring. obs. 72.* confirmatum; tantum enim abest ut respirationem impedian, ut potius eandem facilitent; prout ex concurrentibus ad respirationem organis, supra notatis, sufficienter pater.

XXII.

Convulsivum igitur, à meris fibrarum motricium spasmi exortum, non uni loco aut peculiari cuiquam organo limitatur, sed ad partes ferè omnes respirationi dicatas extenditur, ita ut nunc trachæ bronchia coarctata aut constricta, observante *Willis. de Morb. convulsiv.* nunc diaphragma, annotante *Helmont. c. l. §. 56.* nunc muscoli pectoris à materia morbifica irritati & convulsi, morbi hujus paroxismos inferant.

XXIII.

Causæ vero ad anomalias illas spasmodicas organa respirationis concitantes, ut plurimum sunt salia acriora imprimis acida, quæ spiculis suis, seu ensiformibus juxta Carthesium,

seu aliuscujuscunque figuræ, hîc non disputabo, rodunt aut leviter quasi incidunt fibras nerveas, ac consequenter molestiæ sensum imprimunt inhabitantibus spiritibus, qui factam impressionem ad cerebrum deferunt, ac inde latis suppetiis cum impetu musculum irruunt, ventremque ejus distendendo membrum abbreviant ac inefficax reddunt pto munere suo obeundi. Evidentissè hoc apparet in scorbuticis confirmatis, qui ut plurimum asthmatici aut convulsivi quid patiuntur; quatenus massa eorum sanguinea, vino pendulo aut rancescente à *Willis. de Scorbut. c. 1. p. 147.* comparata, vitiosis salibus imbuta, dicto jam modo miserabilem producit effectum.

XXIV.

Nunc ultimam etiam Asthmatis speciem quam Paralyticam vocavi declarandam sumo; miror autem, in limite statim, nullum hætenus, quantum scio, Scriptorum Practicorum, Neoreticorum æque ac Veterum hanc morbi speciem annotasse, aut si factum, asthmati convulsivo annumerasse, *vid. Willis. mot. conv. observ. 1. p. 138.* cum tamen ratione causarum toto differant cœlo. Spiritus enim qui in Asthmate convulsivo irritati cum impetu organa respirationis influunt hîc planè vel propter nervos obstructos vel spirituum inopiam dissipationem aut retrocessionem, deficiunt. Sane qui nimium Venereis utuntur deliciis, præter appetitus prostrationem anhelosi aut plus minus Asthmatici evadunt, revera non alia de causa quam quod spiritus illo libidinis cœstro imminuti aut dissipati insufficienter par nervorum vagum, quod ventriculo æque ac pulmonibus prospicit, his ut nervos stringendo primum motus instinctum concilient, prout §. 13. dictum, illi vero ut appetitum ac chylicationem promoveant, *vid. Willis. anatom. cerebr. p. 133.* influant ac dictum effectum producant.

cant. Egregium hujus rei exemplum *Helm. c. l. §. 57, 58.* recenset, quæ endam nimirum post Veneris usum frigus in thorace ac flaccidatem in musculis hinc Asthma sensisse, non à liene causatum, prout Author opinatur, sed solo spirituum defectu aut dissipatione. Nihil jam dicam de iis qui affectibus paralyticis laborantes Asthma patiuntur, quale quid & ipse nuper in juvene hemiplegia cum Asthmate laborante, solis tamen adhibitis externè & internè analepticis curato, observavi.

XXV.

Etenim & anicularum aut decrepitorum Asthmata chronica ad urnam usque illos comitantia, sæpissime paralytica ex nostra esse sententia, affirmare nullus dubito. Utinam temporis ratio permitteret fusius ea declarandi, quò deficiente, indicasse saltem nobis sufficiat.

XXVI.

Hæc autem Asthmata ordine recensita raro manent simplicia, cum sicca sæpissimè in humida abeant; nam ductus pnevmonici à quacunbue causa coarctati, liberam aëris inspirationem non admittunt, propterea sanguis aut lymphæ cursibus suis impedita lente procedere aut stagnare coguntur, ac ferositate sua seposita humidum Asthma inferre. *Vid. Willis. Rat. Ph. p. 2.*

XXVII.

Cum vero omnia ea, quæ quovis modo, remotissimè licet fomitem huic malo ac ansam præbent, sub nomine causarum in scholis Medicis accusentur, placet illa juxta communes rerum naturalium, non naturalium ac præternaturalium classes recensere. Ubi ex naturalibus primum est Temperamentum, non variò 4. elementorum concursu & inde dependentibus qualitatibus primis ortum, sed ex radicali spirituum sanguinisque constitutione, juxta *J. M. Marci Phil. Vet. restit.*

restit. p. 2. f. 4 resultans; hic si non adeo particulis activis volatilibus abundet, serosis vero salinis, acidis &c. conspurcatus sit, aptus magis existit Asthma producendi.

XXIIX.

Inter non-naturales primum locum occupat aër, qui vel nimis calidus, massam sanguineam fundendo atque in motum rapidiorem concitando; vel frigidus, poros nimis constipando; vel miasmatibus ac effluviis vitiosis imbutus sanguinem alterando, vel salibus abundans acrioribus pulmonum vasa rodendo ac convellendo, quale de atmosphæra Anglica imprimis Londinensi à carbonum fossilium quotidiana concrematione, exhalationes sulphureo salinas continente, incolarum potissimorum pulmonibus noxam inferente, ferunt, asthmatis ansam præbere potest.

XXIX.

Cibi etiam & potus vitia in quantitate & qualitate commissa, quid in morborum productione præstare possint, tota notamus die, inprimis autem ad cruditatem acidam ac pituitosam disponentes, manus affectui nostro porrigere possunt auxiliatrices. Nec minus damnum ex errore circa motum & quietem commisso, resultare potest; ille enim humores & spiritus exagitando, sanguinis fluxum accelerat, ac Asthma, modò §. 17. descriptò producit; hæc vero, ad quam vitam refero sedentariam, cruditatem acidam ac ex ea proveniens malum hypochondriacum cum scorbuto generando, symbolam suam nunquam conferre nequit.

XXX.

Restant excreta & retenta, quæ ultimum quidem in consideratione obtinent locum, ratione tamen effectus cum reliquis de principatu contendunt; Nam humores, lege aliàs naturæ è corpore eliminabiles, quacunque de causa resistentes,

ac naturam quantitate & qualitate vitiata offendentes, ad pulmones propulsi pessimum hunc gignunt affectum. Sic Menstruum, lochiorum, hæmorrhoidum suppressioni aut alii consuæ evacuationi omisæ affectum hunc incunabula debuisse, quis non novit ? Exemplum variolarum retrogredientium in puero lethale Asthma producentium refert *Kerkring. observ. anat.* 62. Asthma it: continuum, ab ulcere in tibia à chirurgo intempestivè curato, provenisse à Spectabili Facultatis Medicæ hujus DECANO, D.D. MAURITIO HOFMANNO, Promotore meo æternùm devenerando, relatum tuli. Plures observaciones ab Authoribus hinc inde congestas, temporis addere vetat angustia.

XXXI.

Ex præter naturalibus, Cachexia, scorbutus, malum hypochondriacum, hysterica passio, paralysis, vitia etiam interdum capitis circa ortum nervorum radicata cum vertigine, observante *Hoboken. spic. epist.* ac vertebræ luxatæ ab consensum nervorum, aliiq̃ue affectus conjuncta habent Asthmata, *vid. Helmont. Willis. c. l.*

XXXII.

Inter symptomata, in descriptione morbi posita, ac sæpissimè Asthma comitantia, tussis prima fuit facta mentio, in cujus fiendi modo duplicem motum, unum thoracis alterum laryngis, observare licet. Etenim thorax solus constrictus, laryngæ patente, minime tussim infert, eò quod aëri libere transeundi porta manet expansa; sin vero larynx se stringat ac thorax propter communicationem nervi intercostalis simili motu affectus pulmones deprimendo aërem per angustas elidat semitas, non potest non cum stridore effectum illum quem tussim vocamus causari. Formale igitur tussis in motu convulsivo organorum expirationi dicatorum consistit ;

C

vero

vero omne id est, quod quacunque ratione excitare nervos fibrisque muscularibus motum convulsivum conciliare potest. In Asthmate igitur humido, dum ramificationes asperæ arteriæ à muco viscido inibi collecto, comprimuntur, distenduntur, aut quocunque modo irritantur, in consensum rapiunt thoracem & diaphragma, ac conjunctis viribus conantur illud quod heterogeneum in illis continetur, expellere; ideo tussis illa, cum rejectione materiæ facta, humida vocatur. In sicco autem imprimis convulsivo, dum acrimonia salina nervos vellicat, ejiciendi illum conatum, quem siccam vocamus tussim, producit, quæ tamen sæpissime, non secus ac de Asthmate dictum, in tussim abire potest humidam.

XXXIII.

Angustia præcordiorum, quæ ut plurimum alterum symptomata Asthmaticorum audit, originem desideranti, non aliam quam contentorum vel continentium vitio ortam sanguinis stagnationem aut impeditam circulationem nominamus: Contentorum vitio, si nimis viscidus pituitosus aut ab acido semigrumofus existit sanguis; Continentium vero si organa respirationis convulsi aut paralyti imperfecta laborantes vasa comprimendo sanguinem impediunt quo minus circulationis leges servare possit; Transmissio enim sanguinis per pulmones sine dilatatione impossibilis est, demonstrante *Schvvammerd. de respir. c. 3.*

XXXIV.

Et hæc sunt, quorum ad declarandam Asthmatis naturam temporis ratio meminisse permisit. Signa quod attinet diagnostica, ea ex supra data descriptione patebunt. Prognostica autem ex morbi vehementia ac duratione, facile desumi possunt; Inveterata enim Asthmata vix unquam curantur, paroxysmorum tamen ferocia minui ac induciæ longiores

res medicamentis procurari possunt : Morbos acutos comitantia aut supervenientia sæpissime sunt lethalia ; Dum in deterius ruunt, præprimis in subjectis delicatiori vasorum texturâ præditis, fractis regiis viis Phthisin minantur. Plura qui cupit adeat Sennertum & alios.

XXXV.

In cura ante omnia videndum, num morbus sit solitarius, an complicatus & phthisin habeat comitem, quippe qui posterior peculiari modo tractandus : nos de priori saltem solliciti ratione triplicis constituentis causæ existentia, triplicem etiam aggredimur curam, aliter in humido, convulsivo & paralytico ita dicto, procedendo, servatâ tamen duplici medendi methodo, Curatoria scilicet & Præservatoria, quarum prima docet, quid agendum sit in paroxysmo, ut ægrotans à præsentis periculo liberetur ; altera quid extra paroxysmum pro causæ morbificæ sublatione.

XXXVI.

Sicuti autem triplex in Asthmate humido datur materia, fluxa nimirum, fluens, & fluxura, ita in primis in paroxysmo eò prospiciendum, ut primariò materia fluxa & fluens incidatur vel evacuetur vel corrigatur, ope triplicis potissimum fontis, Chirurgici, Pharmaceutici & Diætetici.

XXXVII.

E fonte Chirurgico, V. S. in casu tamen specialissimo Plethora nempe aut ebullitione sanguinis nimia, locum invenit, quippe imminuto sic ejus quanto, liberior per vasa ei conceditur circulatio. Item Hæmorrhoidum apertio, quam ad miraculum in morbis pectoris profuisse observationes docent.

XXXIIX.

E Pharmaceutica (1.) ad pituitam nimis viscidam incidendam primum sibi vendicat locum gummi ammoniacum, vel in vino aut aceto solutum, vel in spiritum Asthmaticum à B. D. Michaelē destillatum : cujus præparandi modum ac cum aliis additis proportionem, ni memoria me fallit labilis, hîc adjicere conabor. *R. crystall. erug. c. acet. destillat. parat. 3Vj. gum. ammon. 3jV.*

Sulphuris commun. 3ij. M.

destillando per alemb. in arena (incautis dissiliunt vasa) prodit spir. volat. acidulus, rectificatione facta penetrantissimus, ac mirabiliter pituitam solvens Asthmaticorum viscidam. Huic succedit, vel potius pari cum eo virtute gaudet sperma ceti, à *Timæo l. 7. epist. IX.* pro infallibili. ad 3j. in paroxysmo cum vehicul. calid. propinatum, habitum, lenit enim acrimoniam mucî, resolvit viscidatem & mobiliorem eundem pertinacius agglutinatum reddit, ut exinde etiam tussis, ceu Asthmatis pedissequa fere ordinaria suam possit haurire medelam. His quoque annumeranda sulphurea ; ut balsam. sulphur. anisat. aut potus sulphuratus Helm. c. l. §. 77. descriptus. it. aqua hyssop. v. g. spirit. sulphur. p. c. ad gratam acidatem imprægnata, à *Knöspel. tract. de Febr. epid. malign.* commendata, addendo si lubet parum syr. de nicot. Ex hyssopo, veronica, scabios, rad. helen. ireos flor. parata remedia, lippis etiam & tonsoribus nota, quilibet Medicinæ peritus in concinnandis formulis, non secus ac supra etiam dicta, ritè adhibere poterit.

XXXIX.

His remediis si nolit cedere paroxysmus ad evacuantia (2.) accedendum. Nunquam autem purgantia proprie sic dicta sive fortiora in paroxysmo sunt præscribenda, cum omnes Practici unanimiter fere observarint, purgantia exagitando

tando corpus ac succos contentos symptomata intulisse pe-
jora : Nec fortiora etiam vomitoria antimoniatâ pectus con-
cutientia ac suffocationis periculô totî machinæ hydraulico-
pneumaticæ ruinam minantia, in paroxysmo sunt propinan-
da, nisi forsan in ejus principio ac ubi materia viscida jam dum
attenuata : Per evacuantia, igitur illa intelligimus sic di-
cta expectorantia quæ cum secreta ac levi quondam vo-
mendi conatu materiam incisam è pulmonibus ejiciunt;
Inter quæ omnem replent paginam ex nicotiana para-
ta remedia ac imprimis decoctum ejus cum tussilag. ab Epi-
phan. in experim. decantatum : cui in casu (3.) ubi humores
acido vitioso conspurcati, simul alterandi, si spir. sal. armonia-
ci anifat. addatur, unâ fideliâ duo dealbari poterunt parietes.
Ad fontem diæteticum, ea quæ supra de sex rebus n. n. dicta,
applicanda.

XL.

Extra paroxysmum Asthmatis humidî vomitoria ac
purgantia mitiora ex gumm. ammon. cum mercurio dulc.
in MP. redacta, propinata sunt egregia, ut sic remotâ materiâ
fluente & fluxurâ novus paroxysmus præcaveatur; nec vina
medicata è rad. armor. acor. zedoar. ireos flor. helen. herb.
menth. salv. ror. mar. card. bened. sem. anis. fœnic. &c. cum
paucâ sale Tartari, hoc in loco sunt contemnenda.

XLI.

In Asthmatis vero ficci convulsivi paroxysmo omnia an-
tepileptica conveniunt, sale vol. urinoso prædita, acidumque,
fibras vellicans, potenter destruentia, selectiora sunt sal vol.
succin., C. C., liquor. C. C. succinat, spir. & sal vol. sanguinis
humani, quo desperatum asthmaticum addito laud. opiat. cu-
ratum fuisse, *Nobiliss. Boyle in Philos. Experiment.* refert. His
adde castorina ac olea dila succin. anis., spiritus demulcentia

& acrimoniam corrigentia. Extra paroxysmum, Asthmatici & scorbutici eadem ferre methodo sunt tractandi, quorum singularia remedia ex lumbricis ac millepedibus desumpta *vid. apud Willis. c. l. & alios.* In Asthmate mixto, hæc remedia cum antecedentibus pro cujuscunque Medici Practici judicio conjungi poterunt.

XLII.

Defectus spirituum aut eorum retrocessio vel dissipatio, quam asthmatis Paralytici, ita dicti, causam diximus, per analeptica spirituosam quantum possibile restituitur, inter quæ eminent spiritus per fermentationem parati, lil. convall., anthos, tiliæ, spicæ, lavendulæ, salviæ, quibus pro ditioribus essent. ambræ. mosch. addi possunt. Olea etiam plantarum aromaticarum destillata vel intro sumta, vel cum bals. peruv. exterius illinita medelam afferre notissimum; quem in finem quoque syr. ror. mar. quem Borell. tantopere commendat. *cent. 4. obs. 46.* optime convenire poterit. In obstructione nervorum Salia vol. impr. Spiritus Tartari vol. Urinasus & formicarum per putrefactionem paratus internè & externè loco omnium esse poterunt.

XLIII.

In casu specialissimo ubi v. g. à scabiè retropulsa proveniunt asthmata, ni Sal. vol. viperar. Antimonium diaph. Martiale, & ex fumar. parata remedia quid præstant, imitemur Zacut. Lusit. qui hunc scabiè carentem scabioso associavit in lecto ut recuperaret; Aut si mercurilia nimium tractata induxerint asthma, per generosiora remedia mineralia illud curandum, quo in passu Bezoard. Solare, minerale, commendat *Horst. l. 7. obs. 25.*

XLIV.

Tantum de asthmate disseruisse sufficiat; Plura quidem
& afferenda & quæ allata, accuratiori trutina examinanda fu-
issent, ni temporis penuria vetuisset: Rogo igitur L. B.
velis minus accuratè exposita æqui bonique
consulere.

SOLI DEO GLORIA.

